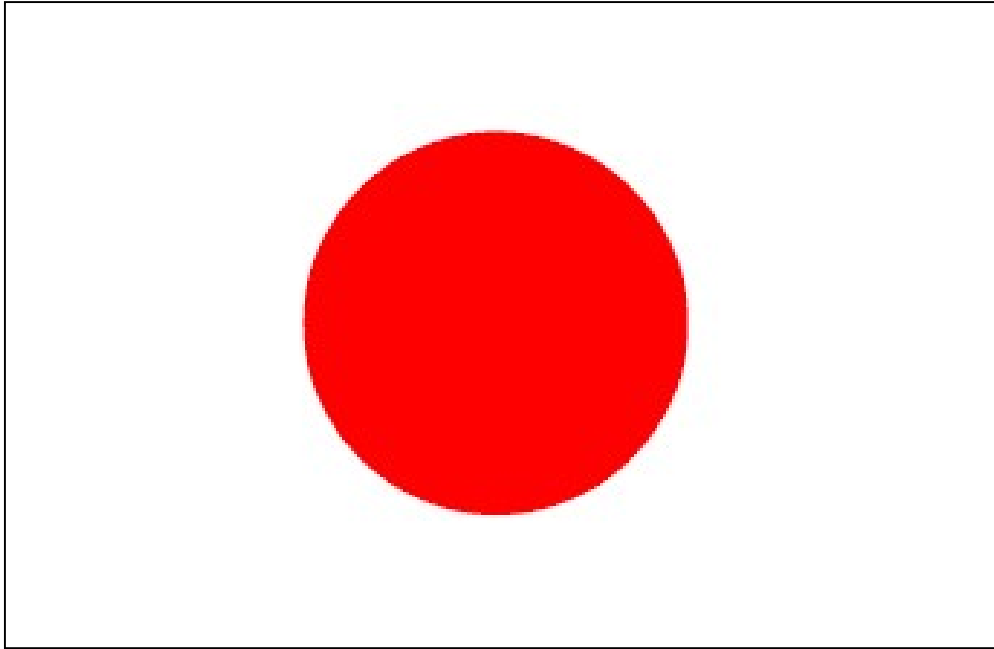

OVER DE JAPANESE HOUTEN SCHAATS

DE GETA SCHAATS

Ed Braakman

*Samenstelling en lay out:
Ed Braakman.*

THE SKATING GETA

Of het Japanse houtje.

Geta (Gé-tah) is voor Europeanen een niets zeggende naam maar voor de Japanners onverbrekkelijk verbonden met oude tradities. Is het iets bijzonders? Nee! Het is een platte houten schoen, deze Japanse klomp.

De "ashida" of regengeta ca 10 cm hoog

De "tengu" of ippon-ba (eentand) geta.

Het plankje, de GETA, is uitgevoerd met een V-vormige voetverbinding van stof of leer. De Ha of Hanao. Traditioneel in zwart voor de man en rood voor de vrouw. De standaard geta is tot ca 5 cm hoog.

De standaard geta.

De vorm en hoogte onder het plankje geeft de schoen zijn bijnaam. Een paar voorbeelden.

De "senryou" geta.

Naast de geta is er ook nog de "zori" een flexibele geta vorm.

Het zou te ver afwijken van de getaschaats om alle vormen van geta of zori (het Japans kent geen meervoudsvorm) te bespreken dus terug naar het onderwerp.

DE GESCHIEDENIS.

In de **Nara** periode 710-794 droeg de Japanse adel schoeisel naar Chinees voorbeeld. Pas in de **Heian** Periode 794-1192 ging men geta en de zori dragen. Het model van de geta verschild van prefectuur tot prefectuur en is altijd uniek.

In de **Yuan** dynastie 1279-1368 ging ook het gewone volk dit schoeisel dragen, eenvoudig te maken en niet duur. Dan volgt de **Ming** dynastie 1367-1644 die werd opgevolgd door de **Quing** dynastie 1644-1911. Een korte revolutie in 1911 onder leiding van Sun Yat-sen maakte een einde aan het keizerrijk.

Na 1911 was de geta algemeen door leren schoeisel verdrongen

De geta wordt dan nog samen met de traditionele Kimono, door Geisha (een gezelschapsdame), in Budo scholen en thuis gedragen.

Relatief kort voor de revolutie van 1911 wordt de Japanse houten schaats, de 'GETA SCHAATS' bedacht.

Het begint eigenlijk allemaal in Morioka of Moriokashi. Deze stad is vanaf 1 april 1889 belast met

stadsrechten en is de hoofdstad van de prefectuur Iwate, op het noordelijk deel van het grote eiland.

Het is de geboorte stad van Inazo NITOBE, **01 sept. 1862 - 15 oktober 1933.**

Inazo Nitobe

Nitobe, studeerde als eerste Japanse uitwisselings student in 1884 in Amerika. Hij ontwikkelde zich na zijn studie agricultuur tot filosoof en internationaal politiek activist. Hij was later een zeer bekend en gewaardeerd docent aan de Sapporo Agrarische school.

Na zijn studie maakte hij een reis door Europa nam uit Duitsland een paar schaatsen, met vaste schoen mee terug naar Japan. Terug in Japan haalde hij op 24 mei 1891 de schoen van de schaats af en schroefde er de houten Geta op.

De **GETASCHAATS** was geboren. Helaas ontbreekt van dit paar een afbeelding. We moeten het doen met een paar zoals ze vanaf 1891 worden gemaakt.

Voor de getaschaats, schaatsten de Japanners met gewone ijzeren schaatsen zoals deze ook in Europa werden gebruikt.

Een deel van een schaats-catalogus. Ca 1900.

Er ontstond een getaschaats boem.

In Suwa in de prefectuur Nagano raakten studenten en anderen zo gefascineerd door dit getaschaats dat het al snel uitgroeide tot één van de meest populaire vormen van sport en spel op het ijs. De regels van deze sport waren simpel.

1. Gebruik de getaschaats nooit op de straat.
2. Draag altijd Tabi (Japanse sok) het voorkomt bevroren voeten.
3. Begin rustig te glijden, je kan makkelijk uitglijden. Zodra je meer grip hebt kan je snelheid vergroten. Vooral veel oefenen.
4. Het is het beste te glijden op harde bevroren sneeuw of ijs.
5. Maak je schaatsen goed schoon na gebruik ze roesten snel.

Er werd met verschillende vormen van ijzers geëxperimenteerd. Zelfs Bamboe werd gebruikt.

De Bamboe getaschaats.

Veel beoefenaars maakten zelf hun schaatsijzers en anderen met wat meer geld lieten de smid een stel maken. Zo kreeg je naast de geta vorm ook nog verschillende vormen van ijzers. De vormen zijn exclusief en er bestaat over het algemeen geen tweede paar van. In principe werden er worden slechts twee modellen gemaakt, de korte vorm de TAKO. De getaschaats voor beginners.

Een van de mooiste en exclusiefste getaschaatsen die ik ben tegengekomen, datering voor 1900.

Een erg mooi en vroeg rond 1900, standaard paar.

Ook een vroeg paar.

Een hedendaagse exclusieve vorm een dubbele krul met meesters teken.

Zo werden ze na 1950 gemaakt.

Toeristenpaar. Zoals ze heden worden gemaakt.

De lange vorm, de MAKURE, is voor de meer gevorderden. Deze worden in het algemeen met hulp van beenbindingen gedragen.

Een mooi en vroeg paar ca 1900.

Een vrij recent paar.

Een oud paartje.

Moet je dat merkje zien. Een ENPI. Een "Vliegende Zwaluw" die staat voor de lichte en dartele bewegingen in de vlucht van de Zwaluw.

Een wat moderner met verstelbare Ha.

Oud/Modern. Met geklonken buis 1925-1950?

Onbekende datering

Een heel modern paar nieuw hout met moderne gebruikte buizen.

Tot op de dag van vandaag wordt de getaschaats nog gemaakt.

Een heerlijke anekdote over merkjes.

Een van onze verzamelaars wist via het Internet een mooi stel getaschaatsen te bemachtigen. Op de schaatsen prijkt een mooi merkteken (Aziatische schrifttekens) zodat de kennelijke echtheid verzekerd was. Toen hij dit schriftmerk liet vertalen door iemand, ter zake

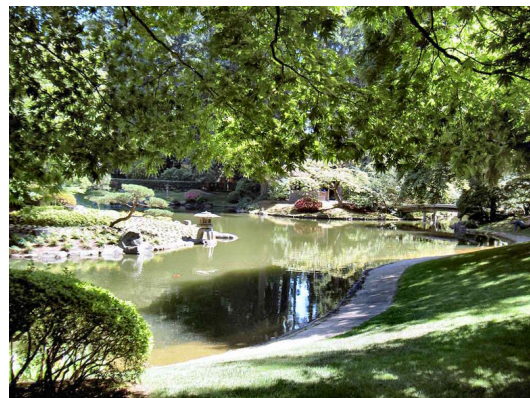
kundig, bleek dat het schrift geen Japans maar Chinees was. Het enige wat dit aangeeft is dat het geen Japanse Geta ijsers zijn. Valse getaschaatsen? Misschien, ik heb tot op heden nog geen gegevens gevonden over Chinese getaschaatsen of dat op deze wijze in China is geschaatst.

Ter ere van Inazo Nitobe is in zijn geboortedorp een monument opgericht.

Getaschaatsen.

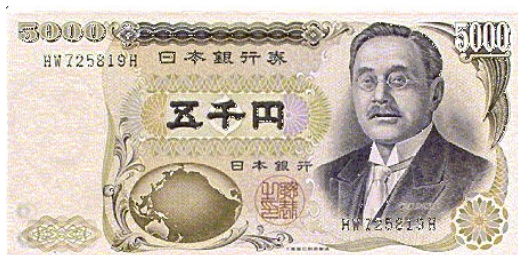
In andere landen zoals Amerika, Canada maar ook Japan zelf zijn schitterende Parken en tuinen naar Inazo Nitobe vernoemd. Dit heeft niet zozeer met zijn getaschaatsen te maken maar meer met zijn nationale en internationale loopbaan.

NITOBE Memorial Garden

Van 1985 tot 2000 was zijn buste afgebeeld op het biljet van 5000 Yen.

CONCLUSIE

De nog niet zo oude Getaschaats wordt tot op heden nog volgens oude tradities gemaakt.

Let bij aankoop op de merken in het hout, verse brandmerken zijn nog diep zwart de wat oudere al aardig sleets net als de geta zelf. Dit hout is vrij zacht zodat beschadigingen onvermijdelijk zijn. Ook de randen zijn behoorlijk afgerond. Het hout heeft een mooi diepe patina die moeilijk is na te maken. Mooie oude geta zijn glad en glimmen enigszins door het gebruik. De Ha is nooit nieuw maar oud en heeft gebruikssporen. De bevestiging van de geta aan het ijzer is oud en het ijzer is niet oppervlakkig gecorrodeerd.

Let op verschillende ijzers, komen regelmatig voor zou ik niet kopen. Hou in gedachten dat de getaschaats pas 115 jaar oud is en dus nog erg mooi kan zijn.

De prijs is afhankelijk van het model maar tussen de 50 en 100 Euro is genoeg. Voor exclusieve is soms 250 euro niet genoeg.

Nog wat merkjes.

Onbekende tekst

Pelikaan

BRONNEN:

Japans museum Moriokashi, Wikipedia, de Internet Encyclopedie, Ono Yosimito, docent Hbo Japans Leiden, voor vertaling van enige Japanse info.

Foto's van Getaschaatsen komen o.a. uit diverse collecties.

Hartelijk dank.
Ed Braakman

OMURO KASHIRO

A Ice Skating Carnival

Produced under the direction of

Philadelphia Skating Club and Humane Society

Sanctioned by the

U. S. FIGURE SKATING ASSOCIATION

For the Benefit of

THE BABIES' HOSPITAL OF PHILADELPHIA
and
THE VISITING NURSE SOCIETY OF PHILADELPHIA

THE ARENA

4530 Market Street
Philadelphia, Pennsylvania

Friday, March 12 and Saturday, March 13, 1937

At 8:30 P. M.

**Het kopijrecht van vermenigvuldiging ten behoeve van verdere publicatie of verspreiding, is uitdrukkelijk voorbehouden en slecht mogelijk met toestemming van E.J. Braakman.
Het kopijrecht van de afbeeldingen blijft te aller tijden, voorbehouden aan de eigenaren.
PUBLICATIE: 141179170582 5/2006**

**Getaschaatsen op Lake SUWA
Ca. 1950.**